

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 305/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou doc. JUDr. Bronislavou Pavelkovou, PhD., Dobrovičova 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 NcC 15/2015-234 z 20. marca 2015 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského

súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 NcC 15/2015-234 z 20. marca 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti vyplýva:

„Sťažovateľka je v procesnej pozícii odporkyne účastníčkou konania, vedeného pred Okresným súdom Bratislava I pod spisovou značkou 1 P/141/2014-34. Predmetom tohto konania je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Navrhovateľ (otec maloletej) sa po pol roku od právoplatnosti pôvodného rozhodnutia domáhal jeho zmeny a to jednak návrhom vo veci samej a tiež predbežným opatrením. V tomto konaní je zastúpený advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], za ktorú koná [REDAKOVANÉ].

Návrh na začatie konania a návrh na vydanie predbežného opatrenia podala právna zástupkyňa navrhovateľa 6. októbra 2014.

... Bolo mi doručené rozhodnutie iného senátu Krajského súdu v Bratislave (uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. 6. 2014, sp. značka 14 NcC/51/2014-138), ktoré vyslovilo, že [REDAKOVANÉ] je ako sudkyňa zaujatá dokonca aj v prípade, že [REDAKOVANÉ] účastníčku konania len predtým zastupovala a v súčasnosti už to tak nie je. Z textu tohto rozhodnutia možno zistiť, že [REDAKOVANÉ] zastupovala zákonnú sudkyňu ako jej právna zástupkyňa jednak v roku 2009 v konaní o rozvod manželstva a následne cca od roku 2013 v konaní o vyporiadanie BSM, Toto konanie nebolo ani v roku 2014 ukončené a prebieha pred Okresným súdom Bratislava II pod spisovou značkou 7C/53/2013.

... Zároveň sme podali návrh na vyslovenie zaujatosti voči [REDAKOVANÉ], keďže v čase, keď vydala predbežné opatrenie a aj v čase podania námietky zaujatosti bola v osobnom a pracovnom vzťahu s právnou zástupkyňou navrhovateľa [REDAKOVANÉ], čo bolo nesporne preukázané. Ešte v decembri 2014 sa vo veci vyporiadania BSM zákonnej sudkyne konalo pred Okresným súdom Bratislava II pojednávanie, kde ju [REDAKOVANÉ] zastupovala. Keď v roku 2009 prebiehal rozvod manželstva [REDAKOVANÉ], sama sa ako zaujatá namietla vo veci, zastupovanej [REDAKOVANÉ] práve z dôvodu, že je jej právnou zástupkyňou. Nikdy však nevysvetlila, prečo rovnaký postup neuplatnila aj počas zastupovania [REDAKOVANÉ] v konaní o vyporiadani BSM. ...

Že v takomto prípade ide o jednoznačné naplnenie objektívnej stránky zaujatosti vyslovil aj NS SR v rozhodnutí, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2014 pod číslom 115:

Stanovisko vo veciach trestných

I. Nestrannosť sudcu pre jeho pomer (vzťah) k obhajcovi v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. spochybňuje z hľadiska objektívneho testu nestrannosti okolnosť, že sudca a obhajca sú v inom trestnom konaní v pozícii klient - obhajca.

Ak ide o už ukončenú obhajobu, môže byť nestrannosť sudcu spochybnená podľa okolností prípadu.

... Krajský súd... 20. 3. 2015 rozhodoval o našej námietke zaujatosti a rozhodol tak, že [REDAKOVANÉ] ako zákonnú sudkyňu z prípadu nevytlúčil. Rozhodnutie nám bolo doručené 1. 4. 2015.

... Rozhodnutie Krajský súd... odôvodnil tak, že mu vlastne nemožno rozumieť. Podobne, ako sa zákonná sudkyňa neprehľadne vyjadrila k faktickým skutočnostiam (či ju [REDAKOVANÉ] zastupuje alebo nie), prebral jej argumentáciu aj Krajský súd... vlastne nie je možné vyvodiť, ako sa vysporiadal s jednoduchou skutočnosťou - že medzi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ako zákonnou sudkyňou v tejto veci a [REDAKOVANÉ] ako právnou zástupkyňou navrhovateľa v čase podania návrhu a v čase rozhodnutia o predbežnom opatrení preukázateľne existoval vzťah klient - advokát. Vôbec sa v ňom nemožno dočítať nič k publikovanému záveru Najvyššieho súdu SR č. 8/2014, ani k tomu, prečo ho Krajský súd v Bratislave ignoroval.

Z vyjadrenia zákonnej sudkyne a ani z rozhodnutia Krajského súdu nie je ani zrejmé, kedy došlo k vypovedaniu plnej moci. Túto otázku všetci obišli, pritom ide o najpodstatnejšiu skutočnosť. Aj tak je však zjavné, že to bolo až v roku 2015, čiže po tom, čo sa na tieto skutočnosti verejne prišlo. Samotná [REDAKOVANÉ] sa ako zákonná sudkyňa nenamietla, hoci tak zjavne urobiť mala, a to jednak kvôli už citovanému publikovanému záveru NS SR č. 8/2014 a jednak kvôli už 5 mesiacov existujúcemu rozhodnutiu v inej veci, kde ju súd za zaujatú z tohto dôvodu označil (14 NcC/51/2014-138). A keďže sa dokázala sama namietnuť v roku 2009 kvôli zastupovaniu pri rozvode, je jasné,

že mala aj teraz vedomosť o svojej zaujatosti z dôvodu vzťahu k právnej zástupkyňi navrhovateľa. ...

██████████ sa ako zákonná sudkyňa nejaví objektívne nestranná. Práve naopak. Vedela o skutočnostiach, ktoré ju vylučovali z prejednávania a rozhodovania vo veci (keďže v roku 2009 sa z dôvodu zastupovania ██████████ dokázala namietnuť) a predsa sa sama nenamietla, ako to od nej zákon požaduje. Jej vzťah k právnej zástupkyňi navrhovateľa trval až do doby, kým sa o ňom nezačalo hovoriť v súvislosti s týmto prípadom, námietkou zaujatosti a dovolaním proti predbežnému opatreniu, čiže minimálne do januára 2015. To je ale tri mesiace po vydaní predbežného opatrenia.

Tieto skutočnosti však Krajský súd v namietanom rozhodnutí úplne opomína vysvetliť.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp.zn.: č. 3 NcC/15/2015 bolo porušené.

2) Základné právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn.: č. 3 NcC/15/2015 bolo porušené.

3) Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave vydaným pod sp. zn.: 3 NcC/15/2015-234 zo dňa 20. 03. 2015 bolo porušené.

4) Základné právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave vydaným pod sp. zn.: 3 NcC/15/2015-234 zo dňa 20. 03. 2015 bolo porušené.

5) Uznesenie Krajského súdu v Bratislave vydané pod sp. zn.: 3 NcC/15/2015-234 zo dňa 20. 03. 2015 sa zrušuje.

6) *Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000 €, ktoré je povinný zaplatiť jej Krajský súd v Bratislave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

7) *Sťažovateľke sa priznáva právo na náhradu trov konania pred Ústavným súdom vo výške 355,73 Eur...“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom. Napadnutým uznesením krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 P 141/2014 (ďalej len „námietka zaujatosti“) tak, že zákonnú sudkyňu [REDAKOVANÉ] nevyhlásil z jej prerokovania a rozhodovania.

Podľa sťažovateľky k namietanému porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s otázkou objektívnej nestrannosti zákonnej sudkyne založenej na existencii jej vzťahu k právnej zástupkyňi navrhovateľa, ktorá zastupovala zákonnú sudkyňu v jej osobnej veci a zároveň už bola v inej veci vedenej okresným súdom na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 14 NcC 51/2014 z 20. júna 2014 z prerokovania a rozhodovania vylúčená z rovnakého dôvodu. Sťažovateľka považuje uznesenie krajského súdu za nezákonné a nesprávne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom

ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na obsah sťažovateľkou vznesenej námietky zaujatosti:

„Uviedla, že medzi konajúcou sudkyňou a [REDAKOVANÉ] je osobný vzťah, založený jednak na priateľstve a jednak na skutočnosti, že [REDAKOVANÉ] bola (a pravdepodobne aj dnes je) právnou zástupkyňou konajúcej sudkyne. Uvedenú skutočnosť sa matka maloletej dozvedela z uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 6. 2014, č. k. 14NcC/51/2014-138, ktoré bolo jej právnej zástupkyni doručené dňa 22. 1. 2015 e-mailom od [REDAKOVANÉ], ktorá spolupracuje s [REDAKOVANÉ], ktorý rovnakú skutočnosť úspešne namietal v konaní sp. zn. 1 P/57/2014 vedenom pred Okresným súdom Bratislava I. Krajský súd v Bratislave predmetným uznesením rozhodol tak, že [REDAKOVANÉ] z konania vylúčil pre jej existujúci pomer k právnej zástupkyni [REDAKOVANÉ]. Vychádzal z toho, že [REDAKOVANÉ] zastupovala [REDAKOVANÉ] v jej súkromnom rozvodovom konaní, vedenom pred Okresným súdom Bratislava II. Tieto námietky rovnakí účastníci riešili prvýkrát v konaní sp. zn. 1 P/46/2010, kde sa vtedy sama [REDAKOVANÉ] namietla z dôvodu zaujatosti, pretože práve prebiehalo jej rozvodové konanie, v ktorom ju [REDAKOVANÉ] zastupovala. Podľa názoru matky maloletej, teda už v rokoch 2011-2012 vedela [REDAKOVANÉ] o dôvode, pre ktorý by mala byť vylúčená z rozhodovania vecí, v ktorých vystupuje [REDAKOVANÉ] ako právny zástupca niektorej zo strán. Pokiaľ by mala pochybnosť, či táto zaujatosť trvá aj po skončení rozvodového konania, malo ju určite rozptýliť spomínané uznesenie Krajského súdu v Bratislave, ktoré vyslovilo, že je zaujatá dokonca aj v prípade, že [REDAKOVANÉ] účastníčku len predtým zastupovala. V ďalšom matka maloletej [REDAKOVANÉ] uviedla, že podľa informácií od [REDAKOVANÉ] je [REDAKOVANÉ] právnou zástupkyňou konajúcej sudkyne aj dnes v konaní o vypořádanie BSM, vedenom pred Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 7C/53/2013...“

Krajský súd následne poukázal na vyjadrenie [REDACTED]:

„... v danej veci sa osobne necíti byť zaujatá, účastníkov konania osobne nepozná a nemá k nim, ani k prejednávanej veci žiadny pomer. Uviedla, že jej vzťah k právnej zástupkyni otca, konateľke spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], je čisto pracovný, nie je to vzťah priateľský, či vzťah, ktorý by jej bránil, či už v minulosti alebo v súčasnosti vo veci konať a rozhodnúť nestranne a nezaujato. Objasnila ich spoluprácu tak, že [REDACTED] jej ako advokátka ešte v roku 2009 poskytla právnu službu spočívajúcu v spísaní návrhu na rozvod manželstva a právne zastúpenie na jednom pojednávaní dňa 14. 10. 2009, na ktorom bolo jej manželstvo rozvedené a súdom bola schválená dohoda rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Uviedla, že [REDACTED] pritom v danom čase poznala iba v súvislosti s jej činnosťou advokáta špecializujúceho sa na oblasť rodinného práva. V roku 2012 ju požiadala aj o poskytnutie právnej služby spočívajúcej v spísaní návrhu na vyporiadanie BSM. Nariadené pojednávania v danej veci však neboli otvorené a pre mimosúdne vyriešenie sporu sudkyňa odvolala advokátke udelené plnomocenstvo, čím považovala spoluprácu s ňou za ukončenú. Vyslovila názor, že bez ohľadu na výkon jej činnosti sudcu má ako občan ústavou zakotvené právo na právne zastúpenie advokátom, ako aj na spravodlivý súdny proces a nevidí dôvod, prečo by samotná skutočnosť, že v súkromnej veci bola zastúpená konkrétnym advokátom mala mať vplyv na nestrannosť, nezaujatosť a zákonnosť jej rozhodovacej činnosti vo veciach, v ktorých vystupuje daný advokát ako zástupca účastníka konania. Uvedené platí podľa nej o to viac pre poručenské konania, v ktorých súd nie je viazaný vo svojom postupe návrhmi účastníkov konania a je povinný sledovať výlučne najlepší záujem dieťaťa. Ďalej zdôraznila, že jej nie je zrejmá preukázateľná existencia objektívnej alebo subjektívnej skutočnosti pre pochybnosť o nezaujatosti sudcu, ktorá by zároveň bola aj dôvodom pre jej vylúčenie z prejednávania veci. Záverom zaujala stanovisko aj ku skutočnostiam, ktoré predchádzali vydaniu uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 NcC 51/2014-138 zo dňa 20. 6. 2014, o ktoré matka svoju námietku zaujatosti opiera. Predmetné uznesenie bolo vydané v konaní starostlivosti súdu o mal. [REDACTED], [REDACTED], dieťa rodičov [REDACTED]

██████████ a otca ██████████. V uvedenom konaní, aj napriek neexistencii objektívnych dôvodov pre jej vylúčenie z prejednávania veci, súhlasila s pridelením veci inému sudcovi z dôvodu opakovaných sťažností otca maloletého dieťaťa na postup súdu (nielen v konám ňou vedenom), opakovane vznášaných námietok zaujatosti, jeho zasahovaníu do jej súkromného života, ďalej podania trestného oznámenia na jej osobu v súvislosti s výkonom funkcie sudcu, či provokatívneho doručenia mŕtveho zajaca do jej kancelárie.“

V ďalšej relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd okrem iného uviedol:

„V predmetnej veci bol namietaný pomer zákonnej sudkyne k zástupcovi otca maloletej, keď s ██████████, spoločníčkou a konateľkou spoločnosti ██████████, má mať osobný vzťah, založený jednak na priateľstve a jednak na skutočnosti, že ██████████ bola v minulosti právnou zástupkyňou konajúcej sudkyne s tým, že ju pravdepodobne zastupuje v jej súkromnej veci aj v súčasnosti. O tejto skutočnosti sa matka maloletej dozvedela z uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 6. 2014, č. k. 14NcC/51/2014-138, ktorý v inej právnej veci (1 P/57/2014) ██████████ vylúčil pre jej existujúci pomer k právnej zástupkyňi ██████████, ktorá ju zastupovala v jej súkromnom rozvodovom konaní. Tieto námietky tí istí účastníci riešili prvýkrát v konaní 1 P/46/2010, kedy sa ██████████ sama namietla z dôvodu zaujatosti, pretože práve prebiehalo jej rozvodové konanie, v ktorom ju ██████████ zastupovala a následne bola aj z konania vylúčená. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že v predmetnom konaní Krajský súd zákonnú sudkyňu vylúčil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 1P/57/2014 predovšetkým z dôvodu, že sa jednalo o identických účastníkov konania ako vo veci vedenej pod sp. zn. 1 P/46/2010. Za podstatné Krajský súd považoval skutočnosť, že ak už vznikli pochybnosti o nestrannosti sudkyne vo veci medzi rovnakými účastníkmi konania o rovnaký predmet konania v relatívne krátkom čase od skončenia súvisiaceho konania, po vonkajšej stránke naďalej trvajú pochybnosti o nestrannosti sudkyne v konaní. Vzhľadom na tieto skutočnosti, nebolo

vylúčenie [REDACTED] iným senátom nadriadeného súdu v tejto veci, na posúdenie zaujatosti sudkyne [REDACTED] smerodajné.

Pokiaľ ide o tvrdený priateľský vzťah, tento nebol bližšie konkretizovaný a nie je zrejmé, ako sa má v súčasnosti medzi zákonnou sudkyňou a [REDACTED] prejavovať. Objektívnu nestrannosť pritom nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu môže nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k zástupcovi účastníka konania dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti. Pomerom sudcu k účastníkom, či k ich zástupcom sa rozumie predovšetkým ich príbuzenský pomer alebo jemu podobný blízky pomer, osobný vzťah priateľský, či zjavne nepriateľský, ekonomický, finančný a pod. Vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere, úprimnosti, družnosti, prívetivosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom živote a pod. a preto je aj v tomto prípade dôležité odlišovať priateľstvo od iných medziľudských vzťahov.

Zákonná sudkyňa potvrdila, že sa pozná s [REDACTED], ktorá jej ako advokátka v roku 2009 poskytla právnu službu spočívajúcu vo vypracovaní návrhu na rozvod manželstva a právne zastúpenie na jednom pojednávaní dňa 14. 10. 2009. Uviedla, že [REDACTED] v danom čase poznala iba v súvislosti s jej činnosťou advokáta špecializujúceho sa na oblasť rodinného práva. V roku 2012 ju požiadala aj o poskytnutie právnej služby spočívajúcej vo vypracovaní návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Pojednávanie vo veci samej sa nezačalo a pre mimosúdne vyriešenie sporu zákonná sudkyňa odvolala advokátke udelené plnomocenstvo, čím mala spoluprácu s ňou za ukončenú. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti, zákonná sudkyňa uviedla, že jej vzťah k právnej zástupkyňi otca je čisto pracovný, nie je to vzťah priateľský, či vzťah, ktorý by jej bránil, či už v minulosti alebo

v súčasnosti vo veci konať a rozhodovať nestranne a nezaujato. Poprela tvrdené nadštandardné vzťahy, keď z jej vyjadrenia vyplýva, že s [REDAKOVANÉ] neudržiava iný ako pracovný kontakt, nestretávajú sa a nie sú priateľky, z čoho vyplýva, že ich vzájomný vzťah neprerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a advokáta a nenadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu.

Len samotná skutočnosť, že zákonná sudkyňa bola v dvoch konaniach, v ktorých vystupovala v pozícii súkromnej osoby, zastupovaná právnou zástupkyňou otca maloletej, aj to iba v určitej fáze konania, nemôže bez ďalšieho viesť k objektívnym pochybnostiam o jej nestrannosti a nie je dôvodom pre vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Bývalý vzťah právneho zástupcu a jeho klienta - sudcu, ktorý svojím charakterom a intenzitou nepresahuje bežnú profesionálnu a spoločenskú úroveň vzájomných vzťahov, nie je spôsobilý vyvolať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Matkou maloletej tvrdené skutočnosti preto nie sú dôvodom pre vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Nepreukazujú totiž taký vzťah zákonnej sudkyne k veci, účastníkom alebo ich zástupcom, ktorý by vzbudzoval legitímne obavy o jej nezaujatosti.“

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 OSP, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15a ods. 1 OSP) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy. Základom nezávislosti a nestrannosti súdu je do cieľ právnou istotu, že práve súdy sú tými orgánmi štátu, ktoré poskytnú účinnú a nespochybniteľnú ochranu práva. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem jeho nezávislosti je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Podľa názoru ESLP sa subjektívna stránka nestrannosti sudcu týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo). Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (účastníkovi konania), ale to, či reálne neexistujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

K vylúčeniu sudcu z prerokúvania a rozhodovania veci môže dôjsť aj pri zohľadnení sťažovateľkou akcentovanej tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne. Analýza skutočností uvádzaných sťažovateľkou v námietke zaujatosti vznesenej proti zákonnej sudkyňi v označenej právnej veci vedenej okresným súdom a v sťažnosti však podľa názoru ústavného súdu v danom prípade prijatie takéhoto záveru neumožňuje.

Ústavný súd z uznesenia krajského súdu sp. zn. 14 NcC 51/2014 z 20. júna 2014, ktorým bola zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 P 57/2014, zistil, že k jej vylúčeniu vo veci sp. zn. 1 P 46/2010 došlo z dôvodu, že v tomto konaní zastupovala matku dieťaťa tá istá právna zástupkyňa, ktorá zákonnú sudkyňu v rovnakom čase zastupovala v konaní pred súdom v jej osobnej veci. Vo veci sp. zn. 1 P 57/2014 bolo podstatnou skutočnosťou, ktorou odôvodnil krajský súd vylúčenie zákonnej sudkyne, to, že ide o rovnakých účastníkov konania o rovnaký predmet konania v relatívne krátkom čase od skončenia súvisiaceho konania (sp. zn. 1 P 46/2010).

Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ jediným dôvodom namietanej zaujatosti zákonnej sudkyne je vzťah medzi ňou a právnou zástupkyňou navrhovateľa založený na čisto profesionálnej báze, ktorý bol v minulosti už ukončený, uvedené nemôže s ohľadom na okolnosti tejto veci vyvolať objektívne pochybnosti o zaujatosti zákonnej sudkyne v takej intenzite, ktoré by boli dôvodom na jej vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vo veci sťažovateľky. Zároveň je potrebné uviesť, že s prihliadnutím na už uvedené dôvody vylúčenia zákonnej sudkyne v iných veciach nemôže ani táto skutočnosť vyvolávať pochybnosti o objektívnej nestrannosti zákonnej sudkyne, tak ako sa to domnieva sťažovateľka.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných

súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, a zároveň považuje právny názor krajského súdu za ústavne udržateľný. Ústavný súd nezistil, že by uzneseniu krajského bolo možné vyčítať svojvôľu alebo takú aplikáciu zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti uzavrel, že skutkové alebo právne závery krajského súdu nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy.

Citované odôvodnenie uznesenia krajského súdu dalo odpoveď na skutkovú a právnu podstatu sťažovateľkou vznesenej námietky zaujatosti zákonnej sudkyne, a preto jeho obsah

neosvedčuje okolnosti naznačujúce príčinnú súvislosť s možným sťažovateľkou namietaným porušením ňou označených práv.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015